



Bryssel 11.5.2022  
COM(2022) 212 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,  
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN  
KOMITEALLE**

**Lasten ja nuorten digitaalinen vuosikymmen:  
uusi eurooppalainen Parempi internet lapsille -strategia (BIK+)**

## 1. Johdanto

Vuonna 2012 hyväksyttiin ensimmäinen eurooppalainen strategia internetin parantamiseksi lasten näkökulmasta. Tästä Parempi internet lapsille -strategiasta käytetään lyhennettä BIK (”Better Internet for Kids”). Tässä tiedonannossa esitetään strategian ajantasaistettu versio eli BIK+, jolla varmistetaan, että lapsilla on parempi suoja ja paremmat mahdollisuudet vaikuttaa ja tulla kunnioitetuksi verkossa uudella digitaalisella vuosikymmenellä.

Ihmisoikeuksien ja lapsen oikeuksien kunnioittaminen kuuluu Euroopan unionin perusarvoihin<sup>1</sup>. Näitä oikeuksia on kunnioitettava yhtä lailla verkossa kuin sen ulkopuolella<sup>2</sup>. Digitaalisella vuosikymmenellä jokaisen lapsen Euroopassa on voitava kasvaa ja kehittyä turvallisessa ja lapsen vaikutusmahdollisuuksia vahvistavassa digitaalisessa ympäristössä ja olla osa maailmanlaajuisia digitaalisia muutosta.

Lapset luovat, pelaavat ja ovat vuorovaikutuksessa verkossa yhä nuoremmasta iästä ja käyttävät digitaalisia teknologioita koulunkäyntiin, viihteeseen, sosiaalisiin kontakteihin ja osallistumiseen yhteiskuntaan. Tällöin he törmäävät usein digitaaliseen sisältöön ja palveluihin, joita ei ole tarkoitettu lapsille.

Lapset ja nuoret<sup>3</sup> eivät muodosta homogeenistä ryhmää, vaan eroavat toisistaan iältään, sukupuoleltaan, kehittyviltä valmiuksiltaan ja sosiaaliselta ja taloudelliselta taustaltaan. Haavoittuvassa asemassa olevat lapset, kuten vammaiset, rodulliseen tai etniseen vähemmistöön kuuluvat ja pakolaislapset, huostaan otetut lapset ja hlbtq+ -lapset sekä sosioekonomiselta taustaltaan heikommassa asemassa olevat lapset voivat kohdata lisähaasteita digitaalisessa ympäristössä.

Covid-19-pandemia on tuonut esiin digitaaliteknologian edut, ja sen aikana on myös korostunut tarve varmistaa, että kaikilla lapsilla on mahdollisuudet saada käyttöönsä teknologiaa (laitteet ja verkko) sekä digitaalisia taitoja ja digiosaamista, myös medialukutaito<sup>4</sup>. Jos lapsilla ei ole pääsyä internetiin, he jäävät vaille resursseja, jotka voivat auttaa heitä oppimaan ja kehittymään. Eriarvoisuus voi johtaa isompiin riskeihin, jotka liittyvät koulutulosten heikkenemiseen, mielenterveyden häiriöihin ja pitkän aikavälin näkymien huononemiseen.<sup>5</sup>

Tämän vuoksi ja jotta voidaan ottaa huomioon jatkuvasti digitalisoituvan yhteiskunnan riskit ja haitat, jotka kohdistuvat myös lapsiin, komissio ehdotti joulukuussa 2020 nykyisten sääntöjen pitkälle vietyä uudistusta. Uudistuksen tarkoituksena on luoda turvallisempi digitaalinen toimintaympäristö, jossa kaikkien digitaalisten palvelujen käyttäjien perusoikeudet suojataan. Kuten digipalvelusäädöksestä äskettäin saavutettu poliittinen

---

<sup>1</sup> [Euroopan unionista tehdyn sopimuksen](#) 2 artikla ja [EU:n perusoikeuskirja ja erityisesti sen 24 artikla](#).

<sup>2</sup> [YK:n yleiskommentti nro 25](#) lapsen oikeuksia koskevasta YK:n yleissopimuksesta (jonka osapuolia kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat) koskee nimenomaisesti lasten oikeuksia digitaalisessa ympäristössä.

<sup>3</sup> [Lapsen oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen](#) mukaan alle 18-vuotiaat. BIK+ -strategiassa myös ”nuorilla” tarkoitetaan alle 18-vuotiaita. Lainsäädännössä käytetään termiä ”alaikäiset”.

<sup>4</sup> JRC, [How children \(10–18\) experienced online risks during the Covid-19 lockdown](#).  
JRC, [Emergency remote schooling during COVID-19](#).

<sup>5</sup> JRC, [How families handled emergency remote schooling during the time of Covid lockdown in spring 2020](#).  
T20-Italy, [Digital learning for every child: closing the gaps for an inclusive and prosperous future](#).

yhteisymmärrys osoittaa, yksi uusien sääntöjen kulmakivistä on alaikäisten suojeleminen, joka velvoittaa yritykset asettamaan lasten edut etusijalle.<sup>6</sup>

Osana visiotaan Euroopan digitaalisesta muutoksesta vuoteen 2030 mennessä<sup>7</sup> komissio on myös tehnyt esityksen digitaalisia oikeuksia ja periaatteita koskevasta eurooppalaisesta julistuksesta digitaalista vuosikymmentä varten<sup>8</sup>. Julistus ilmentää lasten suojeleminen ja voimaannuttamisen kaltaisia EU:n arvoja.

Vuonna 2012 hyväksytty eurooppalainen strategia internetin parantamiseksi lasten näkökulmasta (BIK-strategia)<sup>9</sup> loi toiminnalle globaalin vertailukohtaan, joka on ohjannut ja muokannut kansallista toimintapolitiikkaa EU:ssa. Kaikki jäsenvaltiot ovat ottaneet elementtejä BIK-strategiasta omaan politiikkaansa. Komissio hyväksyi maaliskuussa 2021 kaikkien aikojen ensimmäisen kattavan lasten oikeuksia koskevan EU-strategian<sup>10</sup>, jossa ilmoitettiin BIK-strategian päivittämisestä.

Päivitetty BIK+ -strategia muodostaa lasten oikeuksia koskevassa strategiassa digitaalisen osuuden ja heijastaa äskettäin ehdotettua digitaalista periaatetta, jonka mukaan ”lapsia ja nuoria olisi suojeltava ja heidän vaikutusmahdollisuuksiensa olisi lisättävä verkossa”<sup>11</sup>. BIK+ -strategiassa otetaan huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselma lasten oikeuksista<sup>12</sup>, neuvoston päätelmät medialukutaidosta<sup>13</sup> ja neuvoston suositus eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta<sup>14</sup>.

Tästä uudesta strategiasta on kuultu laajalti lapsia ja kohdennetusti vanhempia ja opettajia samoin kuin myös jäsenvaltioita, ICT- ja media-aloja, kansalaisyhteiskunnan edustajia, tutkijoita ja kansainvälisiä järjestöjä<sup>15</sup>.

BIK+ -strategian on määrä täydentää ja tukea nykyisten toimenpiteiden käytännön toteutusta ja tällä tavoin suojella lapsia verkossa, kehittää lasten taitoja ja antaa heille turvalliset mahdollisuudet nauttia elämästä ja muokata elämäänsä verkossa.

## 2. Mitä EU on jo tehnyt

BIK-strategia on vuodesta 2012 lähtien keskeisellä tavalla vaikuttanut lasten suojeleminen ja heidän vaikutusmahdollisuuksiensa lisäämiseen verkossa EU-tasolla, yksittäisissä jäsenvaltioissa ja kansainvälisesti. Turvallisemman internetin asiantuntijaryhmässä<sup>16</sup> voidaan

---

<sup>6</sup> Digipalvelusäädöspaketti – [Digipalvelusäädös: Komissio tyytyväinen poliittiseen yhteisymmärrykseen](#).

<sup>7</sup> [Digitaalinen kompassi: eurooppalainen lähestymistapa digitaalista vuosikymmentä varten](#), COM(2021) 118 final.

<sup>8</sup> [Eurooppalainen julistus digitaalisen vuosikymmenen digitaalisista oikeuksista ja periaatteista](#), COM(2022) 27 final.

<sup>9</sup> [Eurooppalainen strategia internetin parantamiseksi lasten näkökulmasta](#), COM(2012) 0196. Strategiasta käytetään lyhennettä BIK (”Better Internet for Kids”).

<sup>10</sup> [Lasten oikeuksia koskeva EU:n strategia](#), COM(2021) 142 final.

<sup>11</sup> [Digitaalisia oikeuksia ja periaatteita koskeva eurooppalainen julistus](#).

<sup>12</sup> [Euroopan parlamentin päätöslauselma 2019/2876, 26.11.2019](#), kohta 19.

<sup>13</sup> [Neuvoston päätelmät medialukutaidosta jatkuvasti muuttuvassa maailmassa \(2020/C 193/06\)](#).

<sup>14</sup> [Neuvoston suositus eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta](#), ST 9106 2021 INIT.

<sup>15</sup> [Miten huolehtia siitä, että Euroopan digitaalinen vuosikymmen on myös lapsille ja nuorille sopiva?](#)

[Yhteenveto sidosryhmäkuulemisista](#). Lasten oikeuksista järjestettyyn avoimeen kuulemiseen vastanneista yli 60 prosenttia oli yhtä mieltä uuden BIK-strategian tarpeellisuudesta (BIK+). Lähes 80 prosenttia vastaajista katsoi, että teknologiayrityksillä tulisi olla suurempi rooli tällä osa-alueella.

<sup>16</sup> [Asiantuntijaryhmän verkkosivut](#).

vaihtaa hyviä käytäntöjä jäsenvaltioiden välillä, ja komissio on kannustanut toimialaa yhteistyöhön kansalaisyhteiskunnan ja nuorten kanssa erityisen allianssin kautta alaikäisten suojelun parantamiseksi verkossa<sup>17</sup>.

Vuoden 2012 BIK-strategialla perustettiin EU:n yhteisrahoittama Safer Internet -keskusten verkosto<sup>18</sup> ja EU:n rahoittama betterinternetforkids.eu-portaali, joka toimii keskussivustona lasten verkkoturvallisuutta koskevista asioista. Safer Internet -keskukset antavat vuosittain tukeaan 30 miljoonalle ihmiselle.<sup>19</sup> Ne lisäävät tietoisuutta paikallisilla toimilla ja antamalla käyttöön aineistoa kaikista lasten verkkoturvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä jäsenvaltioissa, tarjoavat apua ja auttavia palveluja uusien uhkien tunnistamiseksi sekä tukevat lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan kuvamateriaalin poistamista verkossa 46 maassa toimivien INHOPE-vihjelinjojen<sup>20</sup> avulla. Safer Internet -keskukset tekevät yhteistyötä BIK-nuorisolähettiläiden ja BIK-nuorisopaneelien verkoston<sup>21</sup> kanssa, jotka neuvovat ja informoivat poliittisia päättäjiä ja toimijoita kentällä välineenään esimerkiksi BIK:n nuorisositoumus<sup>22</sup> lapsiystävällisestä viestinnästä. EU:n käynnistämää Safer Internet Day -tapahtumaa<sup>23</sup> eli Turvallisempi internet -päivää vietetään nyt kaikkialla maailmassa.

Komissio tekee myös yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen, kansalaisjärjestöjen, lasten digitaalisten oikeuksien parissa työskentelevien tutkijoiden ja yksityisen sektorin kanssa.

Lasten verkkoturvallisuuden tehostamiseen tähtäävä EU:n oikeudellinen ja poliittinen kehys on kehittynyt huomattavasti vuodesta 2012.<sup>24</sup> Esimerkiksi audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaa direktiiviä<sup>25</sup> on tarkistettu siten, että velvoitteet suojella alaikäisiä haitalliselta sisällöltä, joka saattaa haitata heidän fyysistä, henkistä ja moraalista kehitystään, sekä laittomalta sisällöltä<sup>26</sup> koskevat nyt myös videonjakoalustoja. Yleisessä tietosuojasetuksessa määritellään lasten henkilötiedot erityistä suojelua vaativiksi tiedoiksi, joiden antamiseen tarvitaan vanhempien suostumus tiettyyn ikään saakka (13–16-vuotiaaksi jäsenvaltiosta riippuen)<sup>27</sup>.<sup>28</sup> Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevalla direktiivillä<sup>29</sup> suojellaan lapsia haavoittuvina kuluttajina ja kielletään suorat osto- ja myyntitapahtumat.

Lisäksi digipalvelusäädös velvoittaa kaikki verkkoalustat suunnittelemaan järjestelmänsä ottaen huomioon lapsikäyttäjien oikeudet. Lasten on muun muassa voitava helposti ymmärtää käyttämänsä palvelun ehdot ja edellytykset. Tämä on kuitenkin vasta alkua. Uusien sääntöjen mukaan kaikkien unionissa lapsille palveluja tarjoavien verkkoalustojen, kuten sosiaalisen

<sup>17</sup> [Allianssin verkkosivut](#).

<sup>18</sup> [Safer Internet -keskusten verkkosivut](#).

<sup>19</sup> [BIK-katsaus vuodelta 2021](#).

<sup>20</sup> [INHOPE-verkkosivusto](#).

<sup>21</sup> [BIK-nuorisosivusto](#).

<sup>22</sup> [Nuorisositoumuksen verkkosivusto](#).

<sup>23</sup> [Safer Internet -päivän verkkosivusto](#).

<sup>24</sup> Ks. [yhteenveto](#) EU:n virallisista teksteistä, jotka koskevat lapsia digitaalimaailmassa (lisätään linkki).

<sup>25</sup> [Audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi](#), (EU) 2018/1808.

<sup>26</sup> Laitonta kaikille käyttäjille on muukalaisvihamielinen tai terroristinen sisältö ja lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava kuvamateriaali.

<sup>27</sup> [Yleinen tietosuojasetus](#), (EU) 2016/679.

<sup>28</sup> Euroopan tietosuojaneuvosto julkaisee vuonna 2022 ohjeet lasten henkilötietojen käsittelystä ja lasten oikeuksista yleisen tietosuojasetuksen mukaisina rekisteröityinä.

<sup>29</sup> [Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi](#) 2005/29/EY.

median tai interaktiivisten pelien alustojen, on asianmukaisin ja oikeasuhteisin toimenpitein varmistettava lasten yksityisyys, turvallisuus ja suojelu palveluissaan. Verkkoalustoja myös kielletään esittämästä lapsille profiloituihin perustuvaa mainontaa. Erittäin suurten verkkoalustojen ja hakukoneiden on otettava huomioon niiden palveluihin liittyvät mahdolliset järjestelmäriskit ja muun muassa nykyiset tai ennakoitavissa olevat kielteiset vaikutukset lasten suojeluun.

Ehdotetussa tekoälysäädöksessä<sup>30</sup> vahvistetaan yhdenmukaiset säännöt tekoälyjärjestelmille EU:ssa ja pyritään luomaan sisämarkkinat luotettaville tekoälysovelluksille, joita voidaan käyttää perusoikeuksia ja lapsen oikeuksia kaikilta osin kunnioittaen. Ehdotus eurooppalaisesta digitaalisen identiteetin kehiksestä (eID)<sup>31</sup> tarjoaa alaikäisille mahdollisuuden käyttää kansallisten lakien nojalla digitaalisen identiteetin lompakkoa, esimerkiksi ikänsä todistamiseksi antamatta muita henkilötietoja.

Samaan aikaan BIK+ -strategian kanssa on myös esitetty uusi ehdotus asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta<sup>32</sup>. Siinä asetetaan säilytyspalvelujen ja henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajille tiettyjä velvoitteita havaita lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta verkossa ja ilmoittaa siitä sekä poistaa asiaan liittyvä materiaali. Lisäksi ehdotuksella perustettaisiin uusi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan EU-torjuntakeskus, joka helpottaisi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan havaitsemista verkossa, siitä ilmoittamista ja siihen liittyvän materiaalin poistamista, tarjoaisi tukea uhreille ja toimisi tiedon, asiantuntemuksen ja tutkimuksen keskuspaikkana verkkovälitteisen lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisemiseen ja torjuntaan liittyvissä asioissa.

Ihmiskaupan torjuntaa koskevan EU:n strategian<sup>33</sup> mukaan lapset ovat erityisen suuressa vaarassa joutua ihmiskauppioiden uhreiksi verkossa. Uhrien oikeuksia koskevassa EU:n strategiassa<sup>34</sup> keskitytään erityisesti myös lapsiuhreihin.

Kuten sukupuolten tasa-arvoa koskevassa EU-strategiassa<sup>35</sup> korostetaan, tytöt voivat joutua kohtaamaan sukupuolistunutta väkivaltaa, joka kohdistetaan naisiin ja tyttöihin heidän naiseutensa vuoksi tai joka kohdistuu suhteellisesti useimmin naisiin. Ehdotukseen direktiiviksi naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan torjumisesta sisältyy sukupuolistuneen verkkoväkivallan kriminalisointi sekä toimenpiteitä, joilla suojellaan ja tuetaan tällaisen väkivallan uhreja verkossa ja sen ulkopuolella heidän iästään riippumatta<sup>36</sup>.

---

<sup>30</sup> [Ehdotus asetukseksi tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä \(tekoälysäädös\) ja tiettyjen unionin säädösten muuttamisesta, COM\(2021\) 206.](#)

<sup>31</sup> [Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen \(EU\) N:o 910/2014 muuttamisesta eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehiksen vahvistamisen osalta, COM\(2021\) 281 final.](#)

<sup>32</sup> Ehdotus asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisystä ja torjunnasta, COM(2022) 209.

<sup>33</sup> [Ihmiskaupan torjuntaa koskeva EU:n strategia vuosiksi 2021–2025, COM\(2021\) 171 final.](#)

<sup>34</sup> [Uhrien oikeuksia koskeva EU:n strategia \(2020–2025\), COM\(2020\) 258 final.](#)

<sup>35</sup> [Tasa-arvon unioni: sukupuolten tasa-arvostrategia 2020–2025, COM\(2020\) 152 final.](#)

<sup>36</sup> [Ehdotus direktiiviksi naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan torjumisesta, COM\(2022\) 105 final.](#)

Lasten suojelusta muuttoliikkeen yhteydessä annetussa tiedonannossa<sup>37</sup> käsitellään maahanmuuttajalasten suojelua, mukaan lukien turvalliset mahdollisuudet käyttää uusia teknologioita.

Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmassa 2021–2027<sup>38</sup> käsitellään koulukseen liittyviä haasteita, joiden merkitystä covid-19-pandemia on entisestään vahvistanut. Tavoitteena on varmistaa kestävä digitaalinen siirtymä koulutuksessa luomalla suorituskykyinen digitaalinen koulutusekosysteemi ja parantamalla lasten, opettajien ja kasvattajien digitaalisia taitoja ja digiosaamista.

EU:n nuorisostrategialla 2019–2027<sup>39</sup> edistetään nuorten osallistumista demokratian toteuttamiseen ja tuetaan yhteiskunnallista ja kansalaisosallistumista.

BIK+ -strategiassa varmistetaan näiden saavutusten pohjalta synergiat eri aloitteiden kanssa, jotta voidaan vastata lasten huolenaiheisiin ja tarpeisiin digitaalisella vuosikymmenellä.

### **3. Mikä on muuttunut? Miksi uusi strategia on tarpeen?**

#### **Lapset digitaaliteknologian käyttäjinä**

Lasten digitaaliteknologian käyttö on vuoden 2012 jälkeen muuttunut dramaattisesti. Nykypäivän laitteiden avulla lapsikäyttäjät voivat ottaa yhteyttä, olla vuorovaikutuksessa, pelata ja jakaa sisältöjä muiden kanssa, usein ilman vanhempien valvontaa. Kuten ”EU Kids Online” -selvityksestä<sup>40</sup> vuodelta 2020 käy ilmi, suurin osa lapsista ilmoittaa käyttävänsä älypuhelimiaan ”päivittäin” tai ”lähes koko ajan” ja lasten verkossa viettämä aika on monissa maissa lähes kaksikertaistunut vuoteen 2010 verrattuna. Lapset myös alkavat käyttää digitaalisia laitteita yhä nuorempina.

Näin suuri netin käytön kasvu voi johtaa liikkumattomuuden ja istumisen lisääntymiseen ja tämän mahdollisesti mukanaan tuomiin terveysvaikutuksiin. Psykologit ovat nostaneet esille huolen tarkkaavaisuushäiriöiden kehittymisestä lapsille ja lasten vaikeudesta irrottautua laitteiltaan.

Netin käytössä kannustetaan kohtuulliseen ja terveeseen tasapainoon, mutta luopuminen digimaailmasta ei ole nykypäivän lapsille vaihtoehto, koska kaikenlainen tieto, muodollisen koulutuksen eri osatekijät, sosiaaliset kontaktit ja viihde ovat yhä useammin verkossa.

Teknologia kehittyy jatkuvasti ja nopeasti, mikä luo sekä uusia mahdollisuuksia että riskejä. Lähitulevaisuudessa virtuaalinen, täydennetty ja laajennettu todellisuus, tekoäly, esineiden internet, kryptovaluutta ja muut lapsiin vaikuttavat tekniset muutokset asettavat uusia yhteiskunnallisia ja eettisiä haasteita (esim. asenteellisuuteen (bias) liittyvät ongelmat, oikeudenmukaisuuden puute, läpinäkymättömyys tekoälyn käytössä sekä vuorovaikutus syvävääräennösten, virtuaalihahmojen ja robottien kanssa).

---

<sup>37</sup> [Tiedonanto lasten suojelusta muuttoliikkeen yhteydessä](#), COM(2017) 0211 final.

<sup>38</sup> [Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma 2021–2027 – Koulutuksen mukauttaminen digitaali- ja digitaalikaan](#), COM(2020) 624 final.

<sup>39</sup> [Euroopan unionin nuorisostrategia 2019–2027](#), ST 14944/2018 INIT.

<sup>40</sup> [EU Kids online 2020](#).

Näitä asioita painotettiin myös Euroopan tulevaisuutta käsittelevässä konferenssissa, jossa arvoja ja oikeuksia käsittelevä eurooppalainen kansalaispaneeli kehotti lisäämään alaikäisten suojelua verkossa. Tämä tavoite hyväksyttiin konferenssin täysistunnossa, ja se sisältyy Euroopan parlamentin puhemiehelle sekä neuvoston ja Euroopan komission puheenjohtajille esitettyyn ehdotukseen<sup>41</sup>.

### **Haitat verkossa lasten kannalta**

Lapset voivat usein törmätä verkossa **haitalliseen ja laittomaan sisältöön, käyttäytymiseen ja kontakteihin sekä kuluttajariskeihin**. Digitaaliset palvelut sosiaalisesta mediasta aina interaktiivisiin peleihin voivat altistaa lapset sellaisille riskeille kuin sopimaton sisältö, kiusaaminen, verkkoviettä<sup>42</sup>, lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta ja radikalisoituminen.

Komission kuulemisessa lapset itse toivat esille huolenaiheita ja kertoivat nähneensä haitallista sisältöä, jossa saatettiin ihannoida itsensä vahingoittamista tai itsemurhaa tai yllyttää väkivaltaan, vihapuheeseen, seksuaaliseen häirintään, huumeidenkäyttöön, uhkarohkeisiin verkkohaasteisiin, syömishäiriöihin ja vaarallisiin ruokavaliokäytäntöihin. Tällainen väkivaltainen, pelottava tai muulla tavoin lapsille sopimaton sisältö on helposti heidän ulottuvillaan. Lapset kertovat näkevänsä pornografiaa varhaisessa iässä<sup>43</sup>, mikä vaikuttaa lasten näkemyksiin terveestä ihmissuhteesta.

Voimassa olevasta EU:n lainsäädännöstä eli audiovisuaalisia mediapalveluja koskevasta direktiivistä ja yleisestä tietosuojasetuksesta huolimatta keinot, joilla **tarkistetaan käyttäjän ikä** ja vanhempien suostumus, ovat yhä monissa tapauksissa tehottomia ja käyttäjiltä pyydetään syntymäajan ilmoittamista usein vasta rekisteröitymisen yhteydessä.<sup>44</sup>

Kuten edellä jaksossa 2 todetaan, äskettäin hyväksytyyn digipalvelusäädöksen odotetaan kuitenkin parantavan merkittävästi kaikkien käyttäjien, myös lasten, turvallisuutta ja mahdollisuuksia tehdä tietoon perustuvia valintoja verkossa.

Alaikäisiin liittyvät järjestelmäriskit vaativat digipalvelusäädöksen riskienhallintakehyksessä erityistä huomiota. Erittäin suurten verkkoalustojen on vastedes harkittava, miten helppotajuisia palvelun suunnittelu ja toiminta ovat lasten näkökulmasta ja miten lapset voivat altistua sisällölle, joka voi haitata heidän fyysistä ja henkistä terveyttään ja moraalista kehitystään. Tällaisia riskejä voi liittyä esimerkiksi verkkorajapintojen suunnitteluun, jos niissä tarkoituksellisesti tai tahattomasti hyödynnetään lasten kokemattomuutta tai jos niiden käyttö voi aiheuttaa riippuvuutta. Erittäin suurilta verkkoalustoilta vaaditaan kohdennettuja toimenpiteitä lapsen oikeuksien suojelemiseksi, mukaan lukien iän todentamista ja vanhempien valvontaa koskevat välineet tai välineet, joiden tarkoituksena on auttaa lapsia ilmoittamaan väärinkäytöstä tai saamaan tukea. Esimerkiksi verkkoväkivalta, muun muassa intiimin sisällön jakaminen ilman suostumusta, edellyttää nopeaa käsittelyä, jos lapset tai muut käyttäjät ilmoittavat siitä, ja sisällön moderointikäytäntöjen mukauttamista.

<sup>41</sup> Esim. [Eurooppalainen kansalaispaneeli 2: ”Eurooppalainen demokratia / Arvot ja oikeudet, oikeusvaltio, turvallisuus”](#), joulukuu 2021

<sup>42</sup> *Grooming* eli lasten houkutteleminen seksuaalisiin tarkoituksiin.

<sup>43</sup> [EU Kids Online 2020](#), s. 89–99, kuvat 82, 83 ja 84.

<sup>44</sup> [Study on the implementation of the new provisions in the revised Audiovisual Media](#) SMART 2018/0066.

EU:n **INHOPE-vihjelinjaverkosto** on todennut, että epäiltyä **lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa** todistavan kuvamateriaalin määrä verkossa lähes kaksinkertaistui maailmanlaajuisesti vuosien 2017 ja 2019 välillä. Ongelma laajeni entisestään covid-19-pandemian aikana, erityisesti sellaisten lasten kohdalla, jotka asuvat hyväksikäyttäjiensä kanssa.<sup>45</sup> Lapsia voidaan houkutella verkossa<sup>46</sup> seksuaalisen hyväksikäytön tai ihmiskaupan tarkoituksiin, ja heihin voi kohdistua riski siitä, että joko vapaaehtoisesti ikätovereiden kanssa otettuja tai pakon alaisena kuvattuja arkaluonteisia kuvia tai videoita jaetaan eteenpäin ilman heidän suostumustaan.

Maailmanlaajuisesti yli kolmannes nuorista on ilmoittanut joutuneensa **verkkokiusaamisen**<sup>47</sup> kohteeksi. Lapset voivat altistua toksiselle, aggressiiviselle, häiritsevälle tai addiktiiviselle käyttäytymiselle<sup>48</sup> ja ryhtyä itse käyttäytymään näin tai lapsille voidaan suunnata epäasianmukaista, seksististä tai rasistista sisältöä. Tämä puolestaan voi vaikuttaa rajoittavasti (esim. tyttöjen) osallistumiseen verkossa ja vaikuttaa lasten oikeuksiin<sup>49</sup>.

**Rasismi, muukalaisviha, antisemitismi ja disinformaatio** samoin kuin **radikalisoitumiseen** johtavat poliittiset ääriliikkeet lisääntyvät verkossa. Komissio teki vuonna 2016 aloitteen käytännestä<sup>50</sup> laittoman vihapuheen torjumiseksi tehostaakseen vihapuheen torjuntaa verkossa. Yhteistyössä radikalisoitumisen torjunnan EU-verkoston kanssa komissio pyrkii lisäämään web-suunnittelijoiden ja pelinkehittäjien tietoisuutta lapsiin kohdistuvista radikalisoitumisen riskeistä verkkoympäristössä. Disinformaatiota koskevia käytännestä<sup>51</sup> tarkistetaan parhaillaan alan sitoumusten tiukentamiseksi.

---

<sup>45</sup> EUROPOL, *Exploiting Isolation: Offenders and victims of online child sexual abuse during the COVID-19 pandemic*.

JRC, *How children (10-18) experienced online risks during the Covid-19 lockdown*.

UNICEF, *COVID-19 and its implications for protecting children online*.

IWF, *vuosikertomus 2020*.

<sup>46</sup> NCMECin raportoinnit lasten houkuttelemisesta seksuaalisiin tarkoituksiin (*grooming*) [kaksinkertaistuivat vuonna 2020 edelliseen vuoteen verrattuna](#).

<sup>47</sup> [UNICEF-tutkimus, 2019](#).

<sup>48</sup> [COST-toimi: Internetin ongelmallista käyttöä käsittelevä eurooppalainen verkosto](#).

<sup>49</sup> UNICEF, *Recommendations for The Online Gaming Industry on Assessing Impact on Children* (s. 15) (2020).

<sup>50</sup> [Käytännestä verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen torjumiseksi](#).

<sup>51</sup> [Disinformaatiota koskevat käytännestä](#).



## Lapset aktiivisina digikuluttajina

Lapset ovat nyt digikuluttajina aktiivisempia ja itsenäisempiä kuin kymmenen vuotta sitten, ja he käyttävät usein aikuisille suunniteltuja digitaalisia tuotteita ja palveluja. He ovat alttiina tai kohteena monenlaisille verkkomainonnan tekniikoille. Nuorille käyttäjille tarjotaan sosiaalisen median suosittelujärjestelmien ja muiden algoritmien, kohdennetun mainonnan, vaikuttajamarkkinoinnin ja markkinoinnin pelillistämisen<sup>52</sup> avulla haitallista tai epäasiallista sisältöä käyttämällä hyväksi heidän kokemattomuuttaan ja itsehillinnän puutettaan<sup>53</sup>. Esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden markkinointi lapsille<sup>54</sup> voi pahentaa epäterveitä ruokailutottumuksia. Myös riskialttiiden sijoitusten aggressiivinen markkinointi lapsille turvallisina sijoituksina voi johtaa vakaviin taloudellisiin seurauksiin. Tähän liittyen digipalvelusäädöksessä asetetaan velvoitteita, joilla puututaan lapsille aiheutuviin riskeihin ja haittoihin. Verkkoalustoja muun muassa kielletään suuntaamasta alaikäisille profilointiin perustuvaa mainontaa ja ne velvoitetaan huolehtimaan läpinäkyvyydestä suosittelujärjestelmissään sekä siitä, että käyttäjillä on vaihtoehtoja suosittelujärjestelmissä käytettyjen keskeisten parametrien muuttamiseksi tai niihin vaikuttamiseksi.

Digitaaliset palvelut keräävät ja jakavat nyt dataa lapsista jatkuvasti, ja ”datafikaatio”<sup>55</sup> alkaa jo ennen syntymää. Vaikka yhdistetyn massadatan pohjalta voidaan muodostaa urauurtavaa tietämystä esimerkiksi lasten terveydestä ja koulutuksesta, lapsuuden datafikaatiolla voi myös olla potentiaalisesti elinikäinen kielteinen vaikutus lasten hyvinvoinnin ja kehityksen kannalta. **Lapset enempää kuin vanhemmatkaan eivät ole tarpeeksi tietoisia** siitä, että digitaalisia palveluja käyttäessään he voivat **jakaa laajalti henkilötietojaan**, etenkin kun palveluihin ei liity rahallisia maksuja<sup>56</sup>. Vaikka toimiala kerää paljon tietoa siitä, miten lapset käyttävät digitaalisia palveluja, ja tähän liittyvistä riskeistä, nämä tärkeät **data-aineistot** eivät ole tutkijoiden käytössä tai tutkijat pääsevät käyttämään niitä vain hyvin **rajoitetusti**.

Lapset altistuvat nyt järjestelmällisesti epäasiallisille sisällöille ja **kaupallisille käytännöille**. Eräiden kaupallisiin tarkoituksiin käytettävien menetelmien kuten persuasiivisen suunnittelun ja esimerkiksi ”saalislaatikoiden” (*loot box*)<sup>57</sup> kaltaisten rahapelien mekaniikan **pitkän aikavälin neurologisia vaikutuksia lapsiin** ei ole tutkittu tarpeeksi.

**Verkkopelit** ovat nyt merkittävä osa lasten aktiviteetteja verkossa: 73 prosenttia 6–10-vuotiaista, 84 prosenttia 11–14-vuotiaista ja 74 prosenttia 15–24-vuotiaista pelaa videopelejä. Ikätasolle sopivat verkkopelit voivat tukea rakentavia koulutuksellisia ja osallistavia toimintoja verkossa, kehittää digitaalisia taitoja ja osaamista sekä tuottaa muita

<sup>52</sup> Pelillistämällä toiminnoista pyritään tekemään pelin kaltaisia, [Kevin Werbach \(2014\)](#). Pelillistämistä käytetään yhä enemmän sosiaalisessa markkinoinnissa. Siinä käytetään pisteytyksen, kannustinten ja kilpailun kaltaisia tekniikoita, joiden avulla yritykset pyrkivät houkuttelemaan asiakkaita ja saamaan heidät mukaan hausalla tavalla sekä keräämään dataa.

<sup>53</sup> Euroopan parlamentti, [Loot boxes in online games and their effect on consumers, in particular young consumers](#), s. 27–29.

<sup>54</sup> Euroopan parlamentti, [Study on the exposure of children to linear, non-linear and online marketing of foods high in fat, salt or sugar](#). Maaraaportti 6, Alankomaat.

WHO, [Spotlight on adolescent health and well-being](#).

<sup>55</sup> Datafikaatio on teknologinen trendi, joka muuntaa monia elämämme osa-alueita dataksi, joka puolestaan muunnetaan uutena arvona muotona realisoituvaksi informaatioksi.

<sup>56</sup> Ks. esim. [Italian kuluttaja- ja markkinaviranomaisen vuonna 2021 määräämät sakot](#) (it.).

<sup>57</sup> Saalislaatikot ovat videopelien osia, joihin pääsee yleensä pelaamalla tai vaihtoehtoisesti maksamalla oikeaa rahaa – Euroopan parlamentti, [Loot boxes in online games and their effect on consumers, in particular young consumers](#), s. 14.

sosiaaliluonteisia hyötyjä (esim. terapia ja kulttuuri). Toimialavetoisilla ponnisteluilla on tärkeä osa turvallisen peliympäristön varmistamisessa lasten suojelemiseksi ja samalla terveellisten pelitottumusten edistämiseksi. Tässä yhteydessä tulisi myös huolehtia siitä, että turvallisuusnäkökohdat otetaan alaikäisille suunnattuja digitaalisia tuotteita ja palveluja kehitettäessä huomioon jo suunnitteluvaiheessa.

### **Taitojen ja osaamisen puute**

Yleinen viesti, jonka komissio sai lapsille järjestetyissä kuulemisissa, oli tarve parantaa lasten **medialukutaitoa** ja **verkkoturvallisuuskoulutusta** kouluissa. Digitaaliset taidot ja osaaminen, muun muassa digitaalinen lukutaito ja ymmärrys tavoista, joilla henkilötietoja käytetään, ovat olennaisen tärkeitä taitoja nykypäivän lapsille, jotta he voivat oppia, olla yhteydessä muihin ja osallistua aktiivisesti ja tietoon perustuvalla tavalla ympäröivän maailman muokkaamiseen.

Lapsista vastaavat aikuiset (vanhemmat, huoltajat, opettajat, kerhojen ja urheiluseurojen vetäjät, uskonnolliset johtajat, sosiaalihuolto, terveydenhuolto, nuorisotyöntekijät jne.) tarvitsevat taitoja lasten tukemiseen, neuvomiseen ja ohjaamiseen. Kuulemisissa kävi ilmi, että nämä taidot ovat usein puutteellisia.

### **Digitaalinen kuilu**

Kaikilla lapsilla ei ole yhtäläisiä, toimivia, turvallisia ja osallistavia mahdollisuuksia käyttää digitaaliteknologiaa.

**Haavoittuvassa asemassa olevilla lapsilla** samoin kuin lapsilla, joihin kohdistuu köyhyyden ja sosiaalisen osattomuuden uhka tai jotka asuvat maaseudulla ja syrjäisillä alueilla vailla riittävää laajakaistaverkkoa, täytyisi olla yhtäläiset mahdollisuudet niin käyttää digitaalisia laitteita kuin saada digitaalisia taitoja sekä yhdenvertaiset mahdollisuudet hyötyä digitaalisen vuosikymmenen mahdollisuuksista.

Viimeaikaiset nk. digitaalista puutetta tarkastelleet tutkimukset<sup>58</sup> osoittavat, että joissakin Euroopan maissa noin 20 prosenttia lapsista asuu perheissä, joilla ei ole varaa tietokoneeseen tai internetyhteyteen kotona. Maaseudun kotitalouksista 40 prosentilla ei ole käytettävissään nopeaa laajakaistaa. Joillakin alueilla yli 15 prosenttia 15-vuotiaista nuorista kokee irtautuneisuutta digimaailmasta, ja Euroopan laajuisesti 8 prosenttia samasta ikäryhmästä ei luota omiin digitaitoihinsa.

Maailmanlaajuisesti tilanne on vieläkin huonompi: Arviolta 1,3 miljardilla 3–17-vuotiaalla ei ole internetyhteyttä kotonaan.<sup>59</sup> Lapsuusiässä koettu digitaalinen puute voi johtaa digitaitojen ja digiluottamuksen puutteeseen aikuiselämässä ja syventää digitaalista kuilua.

### **Aktiivisen osallistumisen puute**

Lapset eivät enää ole teknologian passiivisia kuluttajia vaan he voivat käyttää teknologiaa aktiivisesti ilmaistakseen itseään ja vaikuttaakseen maailmaan ympärillään. **Lapsia tulisi**

---

<sup>58</sup> [DigiGen-verkkosivusto](#).

<sup>59</sup> [UNICEF ja ITU \(2020\) How Many Children and Youth Have Internet Access at Home?](#)

kuulla enemmän ja heidät tulisi ottaa mukaan **digitaalisten tuotteiden, palvelujen ja digistrategioiden kehittämiseen ja arviointiin.**

#### 4. Visio digitaalisesta vuosikymmenestä lapsille ja nuorille

**Visio: Ikätasoiset digitaaliset palvelut siten, ettei ketään jätetä jälkeen ja että jokaisella lapsella Euroopassa on parempi suoja ja paremmat mahdollisuudet vaikuttaa ja tulla kunnioitetuksi verkossa.**

BIK+ -strategiassa, Euroopan nuorison teemavuoden 2022 lippulaivahankkeessa, ehdotetaan toimia **kolmen pilarin** ympärille:

1. **turvalliset digikokemukset lasten suojelemiseksi** haitalliselta ja laittomalta sisällöltä, käyttäytymiseltä, kontakteilta ja kuluttajariskeiltä verkossa ja **lasten verkkohyvinvoinnin parantamiseksi** turvallisessa, ikätasoisessa digitaalisessa ympäristössä, joka on luotu lasten etua kunnioittavalla tavalla;
2. **digitaalinen voimaannuttaminen**, jotta lapset saavat tarvittavat taidot ja osaamisen voidakseen tehdä järkeviä valintoja ja ilmaista itseään verkkoympäristössä turvallisesti ja vastuullisesti;
3. **aktiivinen osallistuminen huolehtimalla siitä, että lapsia kunnioitetaan** antamalla heille sananvaltaa digitaalisessa ympäristössä ja lisäämällä lasten johdolla tapahtuvaa toimintaa innovatiivisten ja luovien turvallisten digikokemusten edistämiseksi.

BIK+ -strategian täytäntöönpano edellyttää näyttöön perustuvaa päätöksentekoa sekä yhteistyötä ja koordinoitua Euroopan tasolla ja kansainvälisesti. Viime vuosina YK, Unicef, OECD ja Euroopan neuvosto sekä lasten oikeuksia käsittelevät kansalaisjärjestöt ovat kaikki pohtineet lasten oikeuksiin digitaalisessa ympäristössä liittyviä kysymyksiä.<sup>60</sup>

#### 5. Miten päästään tuloksiin: pilarit ja toimet

Jäljempänä luetellut uudet toimet perustuvat edellä kuvattuihin komission nykyisiin BIK-toimintapuitteisiin ja vahvistavat niitä.

##### 5.1. Turvalliset digikokemukset (Miten parannetaan lasten suojelua verkossa)

*”Me kaikki tiedämme, että näillä verkkoalustoilla on nuoria, usein ilman vanhempien lupaa. Jos minä tiedän sen, tietävät sen myös verkkoalustat ja yritykset.” – opettaja Espanjasta<sup>61</sup>*

<sup>60</sup> YK:n yleiskommentti nro 25.

[YK:n kestävän kehityksen tavoitteet.](#)

[Unicef, lasten datanhallintaa koskeva manifesti.](#)

[OECD, Recommendation of the Council on Children in the Digital Environment.](#)

Euroopan neuvosto, [Recommendation on Guidelines to Respect, Protect and Fulfil the Rights of the Child in the Digital Environment](#), CM/Rec(2018)7.

<sup>61</sup> Opettajan mielipide kyselyssä [Miten huolehtia siitä, että Euroopan digitaalinen vuosikymmen on myös lapsille ja nuorille sopiva?](#)

Komissio helpottaa **kattavien EU:n käytännesääntöjen laatimista ikätasolle sopivasta suunnittelusta** digipalvelusäädöksen uusien sääntöjen pohjalta ja audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin ja yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti. Käytännesääntöjen tarkoituksena on varmistaa lasten yksityisyys, turvallisuus ja suojele heidän käyttäessään digitaalisia tuotteita ja palveluja. Tähän prosessiin osallistuvat toimiala, poliittiset päättäjät, kansalaisyhteiskunta ja lapset itse.

Tällaisen säännösten lisäarvo olisi yhteissääntelyssä. Digipalvelusäädöksen nojalla komissio voi kutsua erittäin suurten verkkoalustojen tarjoajia soveltamaan tällaisia käytännesääntöjä ja pyytää niitä sitoutumaan erityisiin toimenpiteisiin riskien vähentämiseksi siten, että havaittuihin yksittäisiin riskeihin tai haittoihin puututaan tiettyjä käytännesääntöjä noudattamalla. Vaikka tällaisten käytännesääntöjen soveltaminen on jatkossakin vapaaehtoista, erittäin suurten verkkoalustojen tarjoajien tekemistä sitoumuksista tehdään riippumattomia tarkastuksia.

Toimiala kantaa merkittävän vastuun. Sen toimijoilla on välineet luoda tuotteita, jotka ovat oletusarvoisesti ja sisäänrakennetusti helppokäyttöisiä, turvallisia ja yksityisyyttä suojaavia. Kaikki sellaiset digitaaliset tuotteet ja palvelut, joita lapset todennäköisesti käyttävät, olisi suunniteltava noudattaen oikeudenmukaisia ja perusluonteisia suunnitteluperiaatteita eurooppalaisten arvojen pohjalta siten kuin ne on esitetty digipalvelusäädöksessä. Esimerkiksi kaikkien tällaisten tuotteiden ja palvelujen mukana pitäisi olla ikätasolle sopivat, helposti ymmärrettävät ja helposti saatavilla olevat tiedot, kuten käyttöehdot ja -edellytykset, ohjeet ja varoitukset, ja samalla pitäisi myös tarjota yksinkertaiset keinot haitoista ilmoittamiseksi. Kaikkien digitaaliseen suunnitteluun osallistuvien tulisi ymmärtää suunnittelu- ja kehittämisvalintojen mahdolliset haittavaikutukset lasten kannalta<sup>62</sup> sekä erilaisten digitaalisten palvelujen käytöstä lapsille mahdollisesti aiheutuvat riskit ja haitat, kuten verkkoviettelä.

Meneillään olevan työn pohjalta<sup>63</sup> ja ottaen huomioon uudet digipalvelusäädöksessä verkkoalustoille asetetut säännöt komissio **tukee menetelmiä käyttäjän iän todistamiseksi** yksityisyyttä suojelevalla ja turvallisella tavalla, joka tunnustetaan EU:n laajuisesti. Komissio tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa<sup>64</sup> (jotka voivat kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti päättää antaa sähköisiä henkilökortteja alle 18-vuotiaille äskettäisen eurooppalaista digitaalista identiteettiä koskevan ehdotuksen puitteissa) sekä asiaankuuluvien sidosryhmien ja eurooppalaisten standardointiorganisaatioiden kanssa pyrkien ensi vaiheessa **tehostamaan menetelmiä tehokasta iänvarmistusta varten**. Tämä työ kannustaa markkinapohjaisiin ratkaisuihin luotettavan **sertifiointi- ja yhteentoimivuuskehityksen** pohjalta.

Sen lisäksi, että tuetaan menetelmiä käyttäjän iän todentamiseksi tietyn verkkosisällön käyttöön, komissio aikoo sisällyttää sukupuolten tasa-arvostrategian 2020–2025 yhteydessä verkkopalveluntarjoajille laadittaviin käytännesääntöihin osion, joka koskee vain aikuisille

<sup>62</sup> Esim. ehdotettu [tekoälysäädös](#) velvoittaa suuririskisten tekoälysovellusten tarjoajat arvioimaan ja lieventämään riskejä ennen järjestelmiensä saattamista markkinoille ja kiinnittämään erityistä huomiota siihen, voivatko lapset todennäköisesti käyttää järjestelmää tai voiko järjestelmä vaikuttaa lapsiin (tekoälysäädöksen 9 artiklan 8 kohta).

<sup>63</sup> [euCONSENT](#) on EU:n rahoittama pilottihanke, jonka tavoitteena on suunnitella ja testata yhteentoimivaa ratkaisua iän todentamista ja vanhempien suostumusta varten.

<sup>64</sup> Ensisijaisena kanavanaan lapsille turvallisempaa internetiä käsittelevä asiantuntijaryhmä.

tarkoitettua sisältöä. Pyrkimyksenä on erityisesti **estää intiimien kuvien jakaminen ilman suostumusta**, olivatpa kuvat aitoja tai manipuloituja. Tämä voi koskea myös – joskaan ei pelkästään – lapsia.

Meneillään olevista toimista huolimatta **verkkokiusaaminen** oli edelleen yleisin raportoinnin aihe Safer Internet -keskusten tukipuhelinpalveluissa viimeisten kymmenen vuoden aikana. Nykyinen 116 111 -numero on EU:ssa varattu lasten auttaville puhelimille. Verkkokiusaamiseen ja muihin verkkoympäristössä kohdattuihin ongelmiin voi reagoida kyseisen numeron tai suoraan Safer Internet -keskusten tukipuhelinpalvelujen kautta. Strategia lisää Safer Internet -keskusten tarjoaman tuen näkyvyyttä tehostamalla yhteistyötä numeron 116 111 ja kyseeseen tulevien verkkopalvelujen (esim. käyttösovellusten) pohjalta, joiden tulisi olla myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten käytettävissä. Lisäksi erityinen tilapäinen asiantuntijaryhmä antaa toimintapoliittisia suosituksia liittyen (verkko)kiusaamiseen ja hyvinvointiin kouluissa<sup>65</sup>.

EU:n yhteisrahoittamat turvallisemman internetin tukipuhelimet ja vihjelinjat<sup>66</sup> auttavat jatkossakin kansalaisia ja erityisesti lapsia tilanteissa, joissa he törmäävät haitalliseen ja laittomaan sisältöön. Digipalvelusäädöksen mukaisen ”**luotetun ilmoittajan**” aseman saaneet voivat osaltaan nopeuttaa laittomasta verkkosisällöstä tehtävien ilmoitusten arviointia ja toimenpiteitä, joihin niiden johdosta ryhdytään. Esimerkkejä tällaisesta sisällöstä ovat lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava kuvamateriaali sekä rasistinen ja muukalaisvihamielinen vihapuhe siten kuin linjataan käytännösäännöissä verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen torjumiseksi, mukaan lukien antisemitistinen vihapuhe antisemitismin torjuntaa ja juutalaisen elämäntavan vaalimista koskevan EU:n strategian<sup>67</sup> mukaisesti.

Komissio myös koordinoi ja edistää **hyvien käytäntöjen vaihtoa** EU:n viranomaisten ja jäsenvaltioiden välillä **kuluttajalainsäädännön täytäntöönpanossa lapsiin liittyvissä kysymyksissä**. Komissio aikoo myös **kartoittaa tutkimusta neuromarkkinoinnin vaikutuksista** lapsiin, jotta kansalliset kuluttajaviranomaiset voivat paremmin arvioida, millä tavoin kaupalliset vaikuttamistekniikat saattavat olla sopimattomia lasten kannalta. Tätä tietämystä tullaan hyödyntämään kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä annetun asetuksen<sup>68</sup> mukaisissa koordinoituissa täytäntöönpanotoimissa.

#### **Komissio aikoo**

- edistää ja helpottaa kattavien EU:n käytännösääntöjen laatimista ikätasolle sopivasta suunnittelusta digipalvelusäädöksessä säädettyjen puitteiden pohjalta, vuoteen 2024 mennessä;
- esittää standardointipyynnön ikävarmennusta tai iän todentamista verkossa koskevasta eurooppalaisesta standardista eurooppalaista digitaalista identiteettiä koskevan ehdotuksen yhteydessä, vuodesta 2023 alkaen;

<sup>65</sup> [Tiedonanto eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisesta vuoteen 2025 mennessä](#), COM(2020) 625 final

<sup>66</sup> [Digitaalinen Eurooppa -työohjelma 2021–2022](#).

<sup>67</sup> [EU:n strategia antisemitismin torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi \(2021-2030\)](#), COM(2021) 615 final.

<sup>68</sup> [Asetus kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä](#), (EY) N:o 2017/2394.

- tukea EU:n laajuisesti tunnustetun syntymäaikaaperusteisen digitaalisen ikätodistuksen kehittämistä eurooppalaista digitaalista identiteettiä koskevan ehdotuksen puitteissa, vuodesta 2024 alkaen;
- ottaa sukupuolten tasa-arvostrategian 2020–2025 yhteydessä suunniteltavien käytännesääntöjen fokusalueeksi myös aikuissisällön;
- varmistaa yhteistyössä EU:n yhteisrahoittamien Safer Internet -keskusten tukipuhelinpalvelujen kanssa, että verkkokiusaamiseen voi reagoida yhteisen 116 111 -numeron kautta, vuoteen 2023 mennessä;
- yhteisrahoittaa Safer Internet -tukipuhelinpalveluja ja vihjelinjoja EU:ssa, mukaan lukien digipalvelusäädöksen nojalla tunnustettavat ”luotettavat ilmoittajat”, jotta voidaan auttaa haitalliseen ja laittomaan sisältöön törmänneitä kansalaisia ja erityisesti lapsia, vuodesta 2022 alkaen;
- jakaa kouluhyvinvointia tukevan asiantuntijaryhmän suosituksia (verkko)kiusaamisesta, vuodesta 2023 alkaen;
- kartoittaa nykyistä tutkimusta neuromarkkinoinnin vaikutuksista lapseen vuoden 2022 loppuun mennessä, jotta voidaan tukea kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä annetun asetuksen mukaisia koordinoituja täytäntöönpanotoimia vuodesta 2023 alkaen.

### **Komissio kehottaa jäsenvaltioita**

- tukemaan tehokkaita iänvarmistusmenetelmiä eurooppalaista digitaalista identiteettiä koskevan ehdotuksen mukaisesti;
- tukemaan muun muassa koulutetun henkilöstön avulla yhtenäistä 116 111-numeroa verkkokiusaamiseen reagoimiseksi.

### **Komissio kehottaa toimialaa**

- johdonmukaisella tavalla arvioimaan tuotteidensa ja palvelujensa käytöstä erityisesti lapsille aiheutuvia riskejä ja puuttumaan niihin, mukaan lukien turvallisuusriskit sekä kyseeseen tulevat markkinointikäytännöt;
- antamaan panoksensa ja sitoutumaan kattaviin EU:n käytännesääntöihin, jotka koskevat ikätasolle sopivaa suunnittelua, samoin kuin sukupuolten tasa-arvostrategian 2020–2025 yhteydessä laadittavien käytännesääntöjen osioon, joka koskee vain aikuisille tarkoitettua sisältöä;
- toteuttamaan tehokkaasti ja linjassa kansallisten ja EU:n sääntöjen kanssa toimenpiteitä, jotka koskevat pääsyä ikärajoitettuun sisältöön, mukaan lukien aikuissisällön verkkosivustot ja yli 18-vuotiaille tarkoitettut pelit;
- tekemään yhteistyötä luotettavien ilmoittajien kanssa, jotta laitton sisältö voidaan arvioida ja poistaa nopeasti ja jotta voidaan ryhtyä nopeasti toimiin haitallisesta sisällöstä tehtävien ilmoitusten johdosta;

- antamaan akateemisten tutkijoiden käyttöön asiaankuuluvaa dataa ja informaatiota mahdollisuuksista ja riskeistä lasten kannalta noudattaen kaikilta osin tietosuojasääntöjä.

## 5.2. Digitaalinen voimaannuttaminen (Miten lapsille annetaan paremmat mahdollisuudet tehdä järkeviä valintoja verkossa)

*”Lapset ovat saaneet käsiinsä monimutkaisen työkalun ilman käyttöohjeita”<sup>69</sup> – portugalilainen lapsi*

Komissiolla on kunnianhimoiset tavoitteet digitaaliselle vuosikymmenelle: vuoteen 2030 mennessä digitaaliset perustaidot 80 prosentilla aikuisväestöstä ja työllistettynä 20 miljoonaa tieto- ja viestintätekniikan asiantuntijaa.<sup>70</sup> Tätä varten lasten tulisi saada **digitaalisia taitoja varhaisella iällä**. Esimerkiksi EU:n koodausviikko<sup>71</sup> tarjoaa lapsille mahdollisuuksia ymmärtää, miten algoritmit ja digitaalinen maailma toimivat.

Vaikka useimmat EU:n jäsenvaltiot ovat kehittäneet strategioita digitaalisten taitojen kehittämiseksi (joko monioppiaineisesti tai erillisenä oppiaineena), vain harvat jäsenvaltiot **seuraavat ja arvioivat säännöllisesti** näiden strategioiden vaikutuksia ja tarkistamistarvetta. Komissio valmistelee parhaillaan ehdotusta neuvoston suositukseksi digitaalisten taitojen koulutustarjonnan parantamisesta<sup>72</sup>. Pyrkimyksenä on luoda yhteisymmärrystä ja poliittista sitoutumista yli rajojen, edistää vertaisoppimista ja keskinäistä vaihtoa sekä kannustaa investointeihin.

Sekä nykyistä että tulevia lapsisukupolvia ajatellen EU:ssa on olennaisen tärkeää pitää yllä ajantasaista tietopohjaa ja seurata digitalisaation vaikutusta lasten hyvinvointiin.

Digitaalinen lukutaito (tai sen puute) alkaa elämässä varhain. Medialukutaidolla<sup>73</sup> on ratkaiseva merkitys, jotta lapset voivat ymmärtää ja käsitellä verkossa olevaa tietoa, tunnistaa verkossa esiintyvät riskit, kuten virheellisen tiedon tai disinformaation, huijaukset, petokset ja piilomainonnan, sekä osallistua aktiivisesti ja vastuullisesti digitaalilouteen, yhteiskuntaan ja demokraattisiin prosesseihin.

Komission kuulemisten aikana opettajilta saatu palaute toi esiin vaikeuksia kollegoiden osallistamisessa. Synä mainittiin muun muassa, **ettei asian merkitystä tiedosteta riittävästi**, että monilla **opettajilla ei ole tarvittavia tietoja**, taitoja ja luottamusta ja että on vaikeaa pysyä ajan tasalla jatkuvasta teknologisesta kehityksestä. On tarpeen huolehtia opettajankoulutuksesta, edistää luotettavia resursseja ja **lisätä vanhemmille ja hoitajille suunnattuja kampanjoita**. Näissä aloitteissa tulisi myös huolehtia koulutuksesta, joka

<sup>69</sup> Lapsen mielipide kyselyssä [Miten huolehtia siitä, että Euroopan digitaalinen vuosikymmen on myös lapsille ja nuorille sopiva?](#)

<sup>70</sup> [2030 digitaalinen kompassi: eurooppalainen lähestymistapa digitaalista vuosikymmentä varten](#), COM(2021) 118 final; tavoite perustuu [Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevaan toimintasuunnitelmaan](#).

<sup>71</sup> [EU:n koodausviikko on ruohonjuuritason aloite, jolla koodaamista ja digitaalista lukutaitoa tehdään hausalla ja mukaansatempaavalla tavalla tunnetuksi kaikille](#).

<sup>72</sup> [Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma – Toimi 10](#).

<sup>73</sup> Audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin johdanto-osan 59 kappaleessa medialukutaidolla tarkoitetaan kansalaisen taitoja, tietämystä ja ymmärrystä, joiden avulla hän voi käyttää medioita tehokkaasti ja turvallisesti. Medialukutaitoa ei pitäisi rajoittaa työkalujen ja teknologian tuntemukseen, vaan sen tavoitteena olisi oltava antaa kansalaisille kriittisen ajattelun taito, jota tarvitaan harkinnan käyttämiseen, monimutkaisten tosiasioiden analysoimiseen ja mielipiteiden ja tosiasioiden välisen eron tunnistamiseen.

koskee lasten oikeuksia verkossa, ja näin pyrkiä luomaan vahvempaa tietoisuutta siitä, että lasten oikeudet ovat samat niin verkossa kuin sen ulkopuolella, kuten YK:n yleiskommentissa nro 25 todetaan.

BIK+ -strategialla voidaan betterinternetforkids.eu-verkkoalustan (BIK-portaalin) ja Safer Internet -keskusten verkoston kautta tukea eri ikäryhmille tarkoitettujen **opetusmoduulien** kehittämistä (esim. verkossa järjestettäviä avoimia massakursseja eli MOOC-opiskelua). Aiheina olisivat medialukutaito, verkkoturvallisuus, kuluttajariskit verkossa, henkilötiedot, verkkokiusaaminen, henkinen hyvinvointi, haitalliset stereotyypit, pornografian vääristelty kuva sukupuoliasioista, digitaalinen suostumus ja käyttäjän kunnioittaminen verkossa sekä pelillistäminen<sup>74</sup> opetuksessa<sup>75</sup>.

Jäsenvaltioiden välistä **hyvien käytäntöjen vaihtoa** koordinoidaan ja edistetään digitaalista koulutusta ja osaamista koskevassa jäsennellyssä vuoropuhelussa<sup>76</sup> ja asiaa käsittelevissä asiantuntijaryhmissä.

BIK+ -strategialla tuetaan **laajamittaisia medialukutaitokampanjoita**, joilla pyritään tavoittamaan lapset, perheet ja opettajat ja joissa on mukana kansallisia ja eurooppalaisia mielipidevaikuttajia, kuten kouluja, kansalaisjärjestöjä ja toimialan edustajia. Lapset ja soveltuvin osin vanhemmat ja opettajat tulisi ottaa mukaan, jotta lähestymistavoista saadaan ikätasoisesti lapsille sopivampia ja jotta digitaalitekniikan luovasta ja vastuullisesta käytöstä voidaan keskustella sukupolvien välisesti **pyrkien lisäämään tietoisuutta riskeistä**, joita lapsiin kohdistuu nuorina kuluttajina, ja liittyen henkilötietojen käyttöön.

Lisäksi komissio tekee yhteistyötä OECD:n kanssa nuorten taloudellista osaamista tukevan kehityksen<sup>77</sup> laatimiseksi vuoden 2022 loppuun mennessä. Tähän sisältyvät olennaiset taloustaidot, joita lapset ja nuoret tarvitsevat digitaalisessa maailmassa.

BIK+ -strategia täydentää digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmaa synergiassa sen kanssa esimerkiksi edistämällä kansallisia Safer Internet -keskuksia keskitettyinä asiointipisteinä, jotka tarjoavat luotettavaa ja ikätasolle sopivaa informaatiota ja tukea, kulloinkin räätälöitynä **virallisen ja epävirallisen koulutuksen** kansallisiin tarpeisiin. Komissio aikoo jatkossakin jakaa ja edistää suuren yleisön saatavilla olevia resursseja BIK-portaalin kautta sekä kannustaa Safer Internet -keskuksia ja muita toimijoita jalkautuvaan työhön, jotta lapset voivat eri toimintaympäristöissä urheiluseuroista aina kouluihin harjaantua kunnioittamaan toisia verkossa.

**Vertaisoppimista**, yhteiskehittämistä ja **BIK-nuorisolähettiläiden ja BIK-nuorisopaneelien** esimerkkiä aiotaan edistää hyvinä käytäntöinä koulutukseen liittyvissä toimintatavoissa EU:ssa ja sen ulkopuolella.

Jotta digitaalinen ympäristö tukisi kaikkia lapsia, sen on oltava **monimuotoinen, osallistava, syrjimätön ja vapaa stereotyyppioista**. Lasten olisi saatava verkosta objektiivista ja ikätasolle

---

<sup>74</sup> Ks. esimerkiksi [Happy Onlife -pelejä](#).

<sup>75</sup> Moduulit olisivat linjassa disinformaation torjumista ja digitaalisen lukutaidon edistämistä koskevien yhteisten suuntaviivojen kanssa, joita opettajille ja kouluttajille on laadittu digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelman puitteissa.

<sup>76</sup> [Euroopan komission uutishuone](#).

<sup>77</sup> [Talouselämä](#)



sopivaa tietoa biologisesta ja sosiaalisesta sukupuolesta. Tietoisuutta monimuotoisuudesta ja sukupuolitietoisuutta pitäisi tukea tieto- ja viestintäteknikan ammattilaisten keskuudessa, jotta voidaan ymmärtää paremmin tyttöjen, vammaisten nuorten käyttäjien ja muulla tavoin haavoittuvassa asemassa olevien lasten erityistarpeita. Tytöille – jotka ovat aliedustettuina tieto- ja viestintäteknikassa – olisi tarjottava myönteisiä roolimalleja, ja pojille ja tytöille olisi varmistettava yhtäläiset mahdollisuudet. Toimialan olisi tarjottava osallistava ympäristö kaikille, ja vammaisten lasten olisi voitava pelata, oppia ja olla vuorovaikutuksessa verkossa.

Voidakseen hyötyä digitaalisista mahdollisuuksista **lapset tarvitsevat luotettavan ja kohtuuhintaisen internetyhteyden ja sopivia digitaalisia laitteita**. Digitaalisen vuosikymmenen verkkoyhteystavotteet ja digitaaliset periaatteet samoin kuin merkittävä määrä EU:n investointeja ja rahoitusta on kohdennettu kotien ja koulujen verkkoyhteyksiin. Sähköisen viestinnän säännösten yleispalvelusäännösten mukaan verkkoyhteyksipalvelujen on oltava kohtuuhintaisia<sup>78</sup>. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteen 20 mukaiset jäsenvaltioiden toimet koskevat nk. peruspalvelujen kuten sähköisen viestinnän kohtuuhintaisuutta. Eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta annetussa neuvoston suosituksessa suositellaan, että jäsenvaltiot ”tarjoavat etäopetuksessa tarvittavat [...] riittävät laitteet [ja] ”tekevät tarvittavat investoinnit kaikenlaisten digitaalisten kuulujen kaventamiseksi”.

Kaikkien lasten tavoittamiseksi komissio kiinnittää **erityistä huomiota lapsiin, joilla on erityis- tai ominaistarpeita tai jotka ovat taustaltaan vähäosaisia tai muita heikommassa asemassa**. Esimerkiksi maahanmuuttajat ja maahanmuuttajataustaiset EU:n kansalaiset törmäävät usein esteisiin digitaalisten kurssien ja palvelujen saannissa muun muassa siksi, että heiltä puuttuu digitaalisia taitoja käyttää näitä palveluja<sup>79</sup> <sup>80</sup>. Lapsilla, joihin kohdistuu köyhyyden ja sosiaalisen osattomuuden uhka, maahanmuuttaja- tai romanitaustaisilla lapsilla ja muilla lapsilla, jotka ovat erityisen alttiita syrjinnälle ja erottelulle<sup>81</sup>, samoin kuin lapsilla, joiden vanhemmilla ei ole digitaalisia perustaitoja, sekä vammaisilla ja huostaan otetuilla lapsilla on kaikilla erityistarpeita. Aloitteissa on painotettava sukupuolten tasapuolista edustusta, jotta sekä tytöt että pojat saavat digitaalisia taitoja varhaisesta iästä alkaen. Tuloksellisuutta pitäisi mitata ja parhaat käytännöt yksilöidä.

BIK+ -strategia vaikuttaa **laajentamalla Safer Internet -keskusten toiminta-alaa digitaalisen kahtiajaon kaventamiseksi**, erityisesti **digitaalisten taitojen tarjoamisessa heikommassa asemassa oleville ryhmille**. Safer Internet -keskukset voivat tukea asiaankuuluvia ohjelmia kansallisella ja EU:n tasolla.

---

<sup>78</sup> [Direktiivi \(EU\) 2018/1972](#) eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä.

<sup>79</sup> [Kotouttamista ja osallisuutta koskeva toimintasuunnitelma 2021–2027](#), COM(2020) 758 final.

<sup>80</sup> EU:n ulkopuolella syntyneistä EU:n asukkaista 8,1 prosenttia ilmoittaa, ettei heillä ole varaa tietokoneeseen, kun taas tiedot toimittavassa maassa syntyneillä vastaava osuus on 3,1 prosenttia. Lähde: Eurostat, EU:n tulo- ja elinolotilastot (vuoden 2018 tiedot). Maahanmuuttajavanhempien voi olla vaikeampaa tukea lapsiaan etäopiskelussa, jos he eivät osaa koulun kieltä.

<sup>81</sup> [Tasa-arvon unioni: romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista koskeva EU:n strategiakehitys 2020–2030](#), COM(2020) 620 final.

### **Komissio aikoo**

- tukea BIK-portaalin kautta jäsenvaltioiden, toimialan ja tutkijoiden harjoittamaa seuranta digitaalisen muutoksen vaikutuksesta lasten hyvinvointiin, vuodesta 2023 alkaen;
- kehittää ja levittää opettajille tarkoitettuja opetusmoduuleja (MOOC-opiskelua) BIK-portaalin ja Safer Internet -keskusten kautta, 2023/2024;
- edistää hyvien käytäntöjen vaihtoa medialukutaidon kansallisia opetussuunnitelmia varten jäsenvaltioiden välillä ja koulujen ja kouluttajien kesken kaikkialla EU:ssa digitaalista koulutusta ja osaamista koskevan jäsennellyn vuoropuhelun puitteissa ja asiaankuuluvien asiantuntijaryhmien kautta, vuodesta 2022 alkaen<sup>82</sup>;
- järjestää medialukutaitokampanjoita lapsille, opettajille, vanhemmille ja hoitajille, myös mielipidevaikuttajien kautta, vuodesta 2022 alkaen;
- kehittää välineitä ja toimia tietoisuuden lisäämiseksi lapsiin nuorina kuluttajina kohdistuvista riskeistä BIK-foorumin ja Safer Internet -keskusten tuella, vuodesta 2022 alkaen;
- vahvistaa Safer Internet -keskusten tukea jäsenvaltioissa, jotta haavoittuvassa asemassa oleville lapsille voidaan tarjota epävirallista koulutusta digitaalisen kahtiajaon kaventamiseksi, vuodesta 2022 alkaen.

### **Komissio kehottaa jäsenvaltioita**

- seuraamaan digitaalisen muutoksen vaikutusta lasten hyvinvointiin;
- vaihtamaan hyviä käytäntöjä digitaalista koulutusta ja osaamista koskevan jäsennellyn vuoropuhelun ja asiaankuuluvien asiantuntijaryhmien puitteissa;
- edistämään Safer Internet -keskuksia keskitettynä asiointipisteenä, joka tarjoaa luotettavia resursseja medialukutaitoon ja verkkoturvallisuuteen lapsille ja heidän perheilleen ja opettajilleen;
- tekemään tarvittavat investoinnit kaikenlaisten digitaalisten kuilujen kaventamiseksi eurooppalaisen lapsitakuun mukaisesti, myös eurooppalaisten rahastojen ja erityisesti Euroopan alue- ja kehitysrahaston (EAKR) tuella.

### **Komissio kehottaa toimialaa**

- seuraamaan digitaalisen muutoksen vaikutusta lasten hyvinvointiin;
- investoimaan taitoihin tietoisuuden lisäämiseksi lasten erilaisista tarpeista, torjumaan stereotyyppioita ja varmistamaan, että tuotekehittelyssä huolehditaan digitaalisesta saavutettavuudesta.

---

<sup>82</sup> Riippuen jäsennellystä vuoropuhelusta.

### 5.3. Aktiivinen osallistuminen (Miten kunnioitetaan lasten näkemyksiä)

*”Mielestäni nuorten on tärkeää saada enemmän sananvaltaa vuoteen 2030 mennessä. Mehän olemme se sukupolvi, joka on kasvanut yhdessä digimaailman kanssa.” – itävaltalainen BIK-nuorisolähtettiläs.*

Lapset ovat aktiivisia kansalaisia. Muutoksetekijöinä he käyttävät yhä enemmän sosiaalista mediaa päämääriensä ajamiseen ja puolustamiseen, esimerkiksi koululakossa ilmaston puolesta. BIK+ -strategiassa tähän kehitykseen suhtaudutaan myönteisesti ja tunnustetaan, että on tärkeää kunnioittaa lasten mielipiteitä ja ottaa ne huomioon digitaalisen vuosikymmenen muotoilussa. Lapsia olisi tuettava kansalaistaitojen kehittämisessä ja harjoittamisessa julkisessa politiikassa ja poliittisessa keskustelussa, ja heidän olisi voitava käyttää kokoontumis- ja yhdistymisvapauttaan sosiaalisilla verkkoalustoilla. Tutkimus ovat kuitenkin osoittanut, että luovuuteen ja digitaaliseen kansalaisuuteen liittyvää verkkotoimintaa on varaa laajentaa.<sup>83</sup> On todettu, että tällä hetkellä lapset ovat vaarassa jäädä aliedustetuiksi poliittisissa päätöksentekoprosesseissa, mikä johtaa täyttymättömiin tarpeisiin ja odotuksiin.<sup>84</sup>

BIK+ -strategiassa myönnetään, että **lapset on tärkeää ottaa aktiivisesti ja kaikessa moninaisuudessaan mukaan digitaalisen ympäristön muokkaamiseen**, sillä alle 18-vuotiailla on ainutlaatuinen tietämys digitaalisesta lapsuudesta.

Lasten oikeuksia koskevassa strategiassa komissio sitoutui **lisäämään lasten osallistumista** perustamalla **EU:n uuden lasten osallistumisfoorumin** (EU Children’s Participation Platform)<sup>85</sup>. Synergiassa tämän foorumin kanssa BIK+ -strategia kannustaa lasten johdolla tapahtuvaan toimintaan, jotta lapset osallistuisivat positiivisella ja kriittisellä tavalla digitaaliseen ympäristöön nuoren sukupolven kannalta merkityksellisissä aiheissa, kuten kyberturvallisuudessa, etiikassa ja kestävässä kehityksessä.

BIK+ -strategian puitteissa lasten digitaalisista aiheista antama palaute vahvistuu erityisesti toimialan suuntaan. Nykyisten aloitteiden kuten BIK-nuorisolähtettiläiden, BIK-nuorisopaneelien ja BIK:n parempaa internetiä koskevan nuorisositoumuksen pohjalta komissio aikoo lujittaa **lasten johdolla tapahtuvaa toimintaa**.

BIK+ -strategia **kannustaa nuorten osallistumiseen**, myös yksittäisissä jäsenvaltioissa. Esimerkiksi paikalliset järjestelmät voivat tunnustaa **vertaiskouluttajia**.

BIK+ -strategiasta toimitetaan **lapsiystävällinen versio** lapsen oikeuksia koskevan strategian yhteydessä laadittujen suuntaviivojen mukaisesti.<sup>86</sup>

Komissio ottaa lapset mukaan myös **BIK+ -strategian täytäntöönpanon seurantaan**.

---

<sup>83</sup> [Eukids Online 2020](#).

<sup>84</sup> [Is there a ladder of children’s online participation? Findings from three Global Kids Online countries](#), Innocenti Research Briefs nro 2019–02.

<sup>85</sup> [Lasten oikeuksia koskeva EU:n strategia](#), COM(2021) 142 final.

<sup>86</sup> [Guide on creating child-friendly versions of written documents](#).

### **Komissio aikoo**

- huolehtia siitä, että lapset otetaan mukaan luomaan pilarin 1 yhteydessä mainittuja EU:n käytännesääntöjä ikätasolle sopivasta suunnittelusta, vuodesta 2023 alkaen;
- käynnistää lasten aloitteesta ja lasten johdolla toteutettavan toimen nuoren sukupolven kannalta digitaalisesti merkityksellisessä aiheessa synergisesti EU:n lasten osallistumisfoorumin kanssa, vuodesta 2023 alkaen;
- laajentaa BIK-nuorisolähettiläiden ja BIK-nuorisopaneelien roolia vertaistoiminnan tukemiseksi kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, vuodesta 2022 alkaen;
- toimittaa lapsiystävällisen version BIK+ -strategiasta, vuoden 2022 kuluessa;
- järjestää lasten johdolla tehtävän arvioinnin BIK+ -strategiasta, joka toinen vuosi.

### **Komissio kehottaa jäsenvaltioita**

- tukemaan vertaiskoulutusta ja lapsilta aikuisille välittyvää opetusta (*child-to-adult teaching*) digitaaliasioissa;
- ottamaan osallistavalla kokoonpanolla nuorisolähettiläitä edistämään digitaalipolitiikkaa paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla.

### **Komissio kehottaa toimialaa**

- huolehtimaan digitaalisten tuotteidensa ja palvelujensa kehittämisessä ja käyttöönotossa järjestelmällisesti lasten aktiivisesta mukanaolosta ja heidän mielipiteidensä kuulemisesta;
- luomaan yhdessä eri-ikäisten ja eritaustaisten lasten kanssa lapsiystävällistä viestintää digitaalisista tuotteistaan ja palveluistaan, mukaan lukien käyttöehdot ja -edellytykset;
- kehittämään osallistavia<sup>87</sup> tuotteita ja palveluja, jotka tukevat lasten oikeutta ilmaista itseään ja helpottavat heidän osallistumistaan julkiseen elämään.

## **6. Kansainvälinen yhteistoiminta ja yhteistyö**

Suojelu verkossa ja digitaalinen voimaannuttaminen ovat maailmanlaajuisia haasteita, jotka ylittävät valtioiden ja lainkäyttöalueiden rajat. YK:n lasten oikeuksien komitea antoi keväällä 2021 yleiskommentissaan nro 25 ohjeita siitä, miten lapsen oikeuksia koskeva YK:n yleissopimus ja sen valinnaiset pöytäkirjat voidaan panna tehokkaasti täytäntöön ottamalla nimenomaisesti huomioon lasten oikeudet digitaalisessa ympäristössä.

Global Gateway<sup>88</sup> kautta EU lujittaa Euroopan ja muun maailman välisiä yhteyksiä ja auttaa kumppanimaita kaventamaan digitaalista kahtiajakoa ja integroitumaan tiiviimmin maailmanlaajuiseen digitaaliseen ekosysteemiin.

<sup>87</sup> Esimerkiksi monipuoliset roolimallit sekä tuotteet ja palvelut, jotka ovat esteettömiä vammaisille lapsille.

<sup>88</sup> [Yhteinen tiedonanto ”Global Gateway”](#), JOIN(2021) 30 final.

Yhdistetyin voimin näitä globaaleja kysymyksiä voidaan käsitellä tuloksellisesti ja tehokkaasti ja samalla viedä eteenpäin eurooppalaisia arvoja asettamalla tiukat turvallisuusnormit ja edistämällä lasten vaikutusmahdollisuuksia ja aktiivista osallistumista digitaalisella vuosikymmenellä kaikkialla maailmassa. Samalla voidaan myös edistää kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

Yksi päällimmäinen esimerkki on lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjunta. Lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjunnan tehostamista koskevan EU:n strategian mukaisin linjauksin komissio on työskennellyt tiiviisti teknologiayritysten kanssa EU:n internetfoorumin<sup>89</sup> puitteissa, minkä lisäksi komissio tekee yhteistyötä kansalaisjärjestöjen sekä kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen kanssa *WeProtect Global Alliance to End Child Sexual Exploitation Online* -allianssin kautta. Komissio on myös vuosien ajan tukenut maailmanlaajuisia toimia rahoittamalla 46 maassa toimivaa vihjelinjojen INHOPE-verkostoa. Tämä työ jatkuu ja sen odotetaan vauhdittuvan tämän strategian yhteydessä ehdotetun lainsäädännön myötä.

Komissio **jakaa jatkossakin kokemuksia, asiantuntemusta ja arvoja kansainvälisten järjestöjen ja kumppanien kanssa ja tukee yhteistä lähestymistapaa** lasten digitaalisiin oikeuksiin maailmanlaajuisesti esimerkiksi edesauttamalla tarvittavia teknisiä standardeja, mittareita, määritelmiä ja lähestymistapoja.

Vuosittaisessa Turvallisempi internet -foorumissa<sup>90</sup> luodaan katsaus kansainväliseen kehitykseen ja vaihdetaan parhaita käytäntöjä. Safer Internet -keskusten myötävaikutuksella vahvistetaan nykyisiä mentorointi- ja vaihto-ohjelmia EU:n ulkopuolisten maiden kanssa ja jatketaan Safer Internet -teemapäivän juhlistamista kansainvälisesti.

Tuleva EU:n ulkoisen toiminnan alalla toteutettava nuorisotoimintaohjelma vahvistaa nuorten keskeistä roolia digitaalisessa siirtymässä ja tukee turvallisia digitaalisia ympäristöjä, jotka edistävät lasten ja nuorten osallistumista ja heidän vaikutusmahdollisuuksiensa lisäämistä.

Komissio edistää BIK+ -strategiaa suhteissaan muihin kansainvälisiin järjestöihin ja kumppanimaihin pyrkien ohjaamaan kansainvälisiä kumppaneita kohti digitaalista muutosta, jossa noudatetaan lapsen oikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa.

## 7. Päätelmät

*”Unionista tulee vahvempi, jos se on enemmän seuraavan sukupolven kaltainen: pohtiva, päättäväinen ja huolehtiva. Arvoihin perustuva ja rohkea toiminnassaan.”<sup>91</sup>*

Euroopan nuorison teemavuodesta ilmoittaessaan puheenjohtaja Ursula von der Leyen kannusti nuoria ryhtymään muutostoimijoiksi. BIK+ -strategia antaa heille äänen

---

<sup>89</sup> Euroopan komission vuonna 2015 käynnistämä [EU:n internetfoorumi](#) kokoaa yhteen teknologiayritysten, EU:n jäsenvaltioiden ja komission edustajia tarkastelemaan internetin väärinkäyttöä terrorismitarkoituksiin ja tehostamaan lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjuntaa.

<sup>90</sup> [Turvallisempi internet -foorumin verkkosivut](#).

<sup>91</sup> [Unionin tilaa koskeva puhe v. 2021](#).

digimaailman asioissa ja parantaa heidän digitaalista hyvinvointiaan, taitojaan ja turvallisuuttaan.

Turvallinen, varma ja luotettava digitaalinen ympäristö on EU:lle kulmakivi. Komissio on täysin sitoutunut tukemaan lasten suojelua, voimaannuttamista ja kunnioittamista digitaalisen muutoksen yhteydessä.

Vuoden 2012 strategian pohjalta BIK+ -strategiassa kiinnitetään erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa olevien lasten mahdollisuuksiin ja riskeihin verkossa. Kaikille lapsille tarjoutuu parempia mahdollisuuksia menestyä verkossa ja saada enemmän ikätasolleen soveltuvia kokemuksia.

Tässä BIK+ -strategiassa otetaan huomioon näkemykset monilta eri tahoilta ja ensisijaisesti lapsilta. Lapset ovat mukana sen täytäntöönpanossa ja seurannassa. Sen onnistuminen riippuu komission, jäsenvaltioiden ja avainkumppanien kuten teollisuuden, kansalaisyhteiskunnan ja kansainvälisten järjestöjen välisestä yhteistyöstä konkreettisten ratkaisujen löytämiseksi lasten ja nuorten parempaan ja terveeseen internetin käyttöön.

Komissio seuraa strategian edistymistä kahden vuoden välein, myös lasten panoksella, ja julkaisee tästä raportin verkossa<sup>92</sup>.

Komissio pyytää Euroopan parlamenttia ja neuvostoa hyväksymään strategian ja tekemään yhteistyötä sen täytäntöönpanossa. Komissio kehottaa alueiden komiteaa ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa edistämään vuoropuhelua alue- ja paikallisviranomaisten, taloudellisten ja yhteiskunnallisten osapuolten sekä kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa.

**Kaikilla on velvollisuus kuunnella lasten näkemyksiä ja ryhtyä toimiin nyt.** Kuten Jevgeni, Lili ja João totesivat nuorten neuvoo-antavassa #DigitalDecade4YOUth-ryhmässä, *”Nyt on päättäjien ja muiden sidosryhmien vuoro tarttua haasteeseen ... niin että me lapset ja nuoret näemme, että teemme kaikki yhdessä työtä sen eteen, että digitaalisesta maailmasta tulisi parempi ja turvallisempi paikka.”*

---

<sup>92</sup> Parempi internet lapsille -strategian nykyistä toimintapoliittista kartoitusvälinettä (”BIK map tool”) muokataan BIK+ -strategiaan sopivaksi.